

אנשי המקום שלא יעמדו לפני הגדולים אלא בבתי רגלים:
ו דרך החכמים ותלמידיהם שלא יתפללו אלא כשהם עמופים: כגה וצעת זעם יש לחזק הידיים
צעת התפלל כעצדל קמיה מאריה וצעת שלום יש להתקשט צנגדים נאים להתפלל (עור):

1234567 ח"ח

באר היטב

של פשתן דגנאי הוא לעמוד לפני גדולים צנתי שוקיים
של פשתן. ויכ"ש כשלונשין סנדל והעקב מגולה. גם אין
ללבוש צנתי ידיים שקורין הענטשיך כדרך עונרי דרכים
וקורא אני עליהם אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל

מקור חיים

ו. דרך החכמים וכו' — וכל אדם יעשה עצמו בזה
ת"ח. ולי ראייה מירושלמי פרק תפלת השחר,
הביא והו הפוסקים לענין זמן געילה, דא"ל רב לאחוי
דאימי' דרב חזא כד תחמי שמשא בריש דיקלא תיהב לי
גולתי דנצלי נעילת שערים. ונ"ל דה"ה אין להתפלל

בלי מצנפת ונכלל בכלל עטיפה.

ומהרש"א בחידושי אגדה אוסר להתפלל בשק מגמ'
פ' הרואה סוף דס"ב, ולא נהירא, שהרי

חזקיה ודניאל מפורש בקרא שהתפללו בשק, ע' מלכים
ב' י"ט ודניאל ט', ואין ראייה כלל מגמ' שם לאסור.

הגה. ובעת הזעם יש לחבק ידיו — נראה דבין
המצרים ובחודש אלול וימים הנוראים, וכן אם

יש לו חולה או צרה בתוך ביתו יעשה כן. ונ"ל דהגה'
זו שייכה לסי' צ"ה ס"ג.

טוב שיהיו לו בגדים מיוחדים לתפלה, ובס"ח [כתב]
שיהיו לו מנעלים מיוחדים, ועכ"פ יקנחם היטב.

ובגדיו יהיו נקיים מכל לכלוך צואה וש"ז כבסי' ע"ו ס"ד,
וה"ה דם ורובב וכל דבר מזוהם, ביש נוחלין דף ו' ע"ב,

וע"ע שם ובספר היראה שיהיו לו מכנסים מיוחדים,
ונ"ל שר"ל בתי שוקים.

נראה פשוט שאין להתפלל בלי גלימא ומצנפת אף
שיש לו כמה מלבושים וכיסויי הראש דבעינן

הכון, ואין דרך לעמוד לפני גדולים בלי גלימא וכובע
רק שמסירין אותם, וזה אסור לדין כבסעיף ג'.

קיצור הלכות

משנח למכניעים זרועותיהם ימין על שמאל, ונעל הפרדס שער
פרטי השמות ספ"ד היה אומר לכוף הגדול לתוך פסת היר, והחייט

כתב צפ"י הביאו צפ"י נפוצות יהודה דרוש מ"ד שיניח צ' זרועותיו
על לבו דמות קשת והלשון הוא חן. ונ"ל שזה הכלל הטיח דברים

לשון מנחמי קשת. ומ"ש צוהר דנעי לצערא שערל מנעל אודני
הובא צ"ח [ציונת אלס] פמ"ג.

דברי ספרים חסידים שיהיו לו צנגדים מיוחדים ונקיים לתפלה
ועכ"פ מנעלים וי"א מנכסיים.

ומצלי, מכאן שאין להתפלל יחף אא"כ בט' באב
וביורה"כ, עכ"ל, ומשמע ליה דקמ"ל דלא התפלל יחף,
ולא נהירא, דפוזמקי הוא על בתי שוקים³, ועמ"ש
בסמוך.

אלא בבתי רגלים — כתב הב"ח⁴ שאין להתפלל
בבתי רגלים של פשתן לבד אא"כ לובש עליהם

פוזמקי שקורין זאקין ארוכים, גם אין לנעול פנטאפלין
שהעקב נשאר מגולה, והענטשיקס, (וכן מימי לא

ראיתי אדם לובש הענטשיך בבה"כ שהם תמונת יד
עם האצבעות, ונראה לפי שהוא לבוש פוחזים וריקים

רוכבי סוסים, וכמדומה שגם הם נמנעים בבית
תפילתם שלהם). והגאון מהרר"י פאלק קרא עליהם

אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים וכו'. והטיב אשר
דיבר, כי אין דרך בזמנינו לעמוד בפני גדולים

וחשובים ערלים בפנטאפלין מפני דמחזי כיוהרא,
ומ"מ נתפשט היתר באשכנז ופיהם בזה, ובימי השבת

כולם הולכים לבה"כ בפנטאפלין. ונראה דאין לאסור
להם אחר דהוי עונג בשבתות וי"ט, ויש סמך לומר

שלא יהא הילוכך של שבת וכו'. ואין להוכיח כלל
לולי המנהג להתפלל בפנטאפיל מהא דשרינן לכנוס

לבה"כ במנעל וסנדל, וכמ"ש החו' מס' סוטה פ"ז
דף מ' ע"א, שהרי גם שניהם אינם כפנטאפיל שלנו,

כי יש במנעל וסנדל כיסוי עקב כדמוכח ר"פ מצות
חליצה, ועמ"ש סי' קנ"א ס"ו.

מ"ש הנ"ח דדוקא ילנש פוזמקי על צנתי רגלים ושלין ללבוש
פנטאפלין והענטשיקס, ומה שנהנין היתר צפנטאפלין, ופי' סנדל

ומנעל.
ו. דרך החכמים — ראייה מירושלמי על זה, וכל אדם יעשה
עצמו תלמיד חכם, וילבש מנעפת, והשנה על המהרש"ח דאוסר

להתפלל בשק.
הגה. וצעת הזעם — שייכא לסי' צ"ה ס"ג, וה"ה אס' לו נראה,
וכן נחודש אלול ויה"ג. * וצ"ח מאל"ח ח"א פל"ג שהאר"י היה

י. א ד"ה רמי פוזמקי. 4 הובא במגו אברהם. ר' באה"ט

3 תמוה שהרי דברי המדרכי הם גם דברי התוס' בשבת